

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

યુપી સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ માન સિંઘ

સપ્ટેમ્બર ૧૩, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તિ એસ.બી. સિંઘ અને ન્યાયમૂર્તિ દલવીર ભંડારી]

શ્રમ કાયદાઓ:ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭; કલમ ૧૧-એ

અને ૨૫-એફ:

એમ્પ્લોયર-સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન-ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ-લેબર કોર્ટ
દ્વારા વાહક/કામદારની સેવાઓને સમાપ્ત કરવી-કામદારને પાછળના વેતન
સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ-હાઈકોર્ટ દ્વારા સમર્થન-અપીલ પર,
ઠરાવ્યું:

જો કે શ્રમ અદાલતને કાયદાની કલમ ૧૧-એની શરતોના સંદર્ભમાં કામદારની

પુનઃસ્થાપનાના નિર્દેશ આપતો ચુકાદો પસાર કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે, કારણ કે ,અદાલત દ્વારા તમામ ઉપસ્થિત સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને વિવેકપૂર્ણ રાહત આપવી જોઈએ.-કામદારની નિમણૂક કામચલાઉ ધોરણે કરવામાં આવી હતી.ઘટનાના ૧૨ વર્ષ પછી વિવાદ ઉઠાવવામાં આવ્યો હોવાથી, તે આટલા લાંબા સમય સુધી બેરોજગાર રહ્યો હોવાની શક્યતા ન હતી.નીચેની બંને અદાલતો આ તમામ પાસાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ રહી છે.કેસની વિચિત્ર હકીકતો અને સંજોગોમાં એક સમયગાળા પછી કામદારની પુનઃસ્થાપનાનું નિર્દેશન કરવું સંપૂર્ણપણે અન્યાયી હશે. ૩૦ વર્ષતે યોગ્ય રહેશે જો સંબંધિત કામદારને તેના બદલે ૫૦,૦૦૦ રૂપિયાની રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે અને પાછળના વેતન-નિર્દેશો સાથે સેવામાં આ પુનઃસ્થાપન કરવામાં આવે.

પ્રતિવાદી-કામદારની નિમણૂક રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ, અપીલકર્તા-નિયોક્તા દ્વારા કામચલાઉ ધોરણે ૨૦/૦૭/૧૯૭૪ થી કરવામાં આવી હતી.૨૩/૦૭/૧૯૭૫ ના રોજ ગેરવર્તણૂક વગેરેના આધારે તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી.તેમણે ૧૪/૯/૧૯૮૬ ના રોજ એક ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉઠાવ્યો હતો. જેને યોગ્ય સરકાર દ્વારા શ્રમ અદાલતમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો.શ્રમ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે અપીલકર્તા-કોર્પોરેશન ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ-૨૫એફ ની ફરજિયાત જરૂરિયાતોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયું હતું જ્યારે સંબંધિત કામદારની સેવાઓ સમાપ્ત

કરવામાં આવી હતી અને તેથી, પ્રતિવાદીની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાના આદેશને રદ કર્યો હતો અને તેને વળતર પણ આપ્યું હતું.અસંતુષ્ટ- નોકરીદાતાએ એક રિટ અરજી દાખલ કરી હતી, જેને હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.તેથી હાલની અપીલઆંશિક રીતે અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટેઠરાવ્યું:

૧.૧.શ્રમ અદાલતને નિર્વિવાદપણે ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ ૧૧એના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદીની પુનઃસ્થાપનાને નિર્દેશિત કરતો ચુકાદો પસાર કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર હતો. [૧૨૪-એ] ૧.૨.અપીલકર્તા કોર્પોરેશન દ્વારા ઘડવામાં આવેલા ભરતી નિયમો અનુસાર પ્રતિવાદી-કામદારને નોકરી પર રાખવામાં આવ્યો હતો તે દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી.આ ખાલી જગ્યા નિયમિત હતી કે નહીં તે દર્શાવતી કોઈ સામગ્રી રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવી નથી અથવા આ ખાલી જગ્યા ભરવામાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૧૬ હેઠળ કલ્પના કરાયેલ બંધારણીય આવશ્યકતાઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું. [૧૨૪-બી-સી]

૧.૩.પ્રશ્નમાં રહેલા કારીગરે લગભગ ૧૨ વર્ષના સમયગાળા પછી, ૧૯૮૬ માં વિવાદ ઉઠાવ્યો હતો.એ વાત સાચી હોઈ શકે છે કે યોગ્ય કિસ્સામાં, વિવાદ ઉઠાવવામાં વિલંબ થવાથી કામદાર ગેરહાજર રહે તે સમયગાળા માટે બેકવેતનનો દાવો નકારી કાઢવામાં આવ્યો હોતપરંતુ, તમામ હાજર પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લઈને વિવેકાધીન રાહત આપવી જોઈએ.અપીલકર્તા એક વૈધાનિક નિગમ છે.પ્રતિવાદી-કામદારની નિમણૂક કામચલાઉ ધોરણે કરવામાં આવી હતી તે

હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને તે આટલા લાંબા સમય સુધી બેરોજગાર રહે તે અસંભવિત હતું.કોઈ પણ સંજોગોમાં ૩૦ વર્ષથી વધુના સમયગાળા પછી, પ્રતિવાદીને સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવો એ સંપૂર્ણપણે અન્યાયી હશે.જો કે, શ્રમ અદાલત અથવા ઉચ્ચ અદાલતે આ બાબતના આ પાસાઓને ધ્યાનમાં લીધા ન હતા.[૧૨૪-સી-ડી-ઈ]

ગુરમલ સિંઘ વિરુદ્ધ પ્રિન્સિપાલ, સરકારી કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન અને અન્ય, [૨૦૦૦] ૯ કલમ ૪૯૬, પર આધાર રાખ્યો.

૨. આ કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, ૧૯૮૬ ના વળતર સાથે પ્રતિવાદીને પુનઃસ્થાપિત કરવાના નિર્દેશને બદલે અપીલકર્તા-નિગમને કામદારને ૫૦,૦૦૦ રૂપિયા ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપીને ન્યાયના હિતની પૂર્તિ કરવામાં આવશે.[૧૨૪-એફ-જી]

રાજસ્થાન રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ ધ્યાનચંદ, (સીએ નંબર ૩૨૧૪/૨૦૦૬) સુપ્રીમ કોર્ટે, મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ અર્જુનલાલ રજક, (૨૦૦૬) ૨ સ્કેલ ૬૧૦; નગર મહાપાલિકા (હવે મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન) વિરુદ્ધ યુપી રાજ્ય અને અન્ય, ૨૦૦૬) ૫ સ્કેલ ૧૪૫ અને હરિયાણા રાજ્ય ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિરુદ્ધ મામની, (૨૦૦૬) ૫ સ્કેલ ૧૬૪, પર આધાર રાખ્યો.

દીવની અપીલીય અધિકારક્ષેત્ર:દીવાની અપીલ નંબર ૪૧૦૭/૨૦૦૬સીએમડબલ્યુપી નંબર ૧૯૪૮૦૧૧૯૯૪ માં અલ્હાબાદ ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના ૮/૪/૨૦૦૫ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથીઅપીલકર્તા તરફથી એ.કે. પાંડે, સુદાંશુ સરન, સુનીતા સિંહ, રાજીવ સિંહ અને પ્રદીપ મિશ્રા. પ્રતિવાદી માટે રાજેશ પ્રસાદ સિંહઅદાલતનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

ન્યાયાધીશ એસ.બી. સિંહા. વિલંબ માફ કરવામાં આવે છે. રજા આપવામાં આવી.

અમારી સમક્ષ અપીલકર્તા રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન એક્ટ હેઠળ રચાયેલી એક કોર્પોરેશન છે. પ્રતિવાદીની નિમણૂક ૨૦/૪/૧૯૭૪ થી કામચલાઉ ધોરણે કરવામાં આવી હતી.તેમની સેવાઓ ૨૩/૦૭/૧૯૭૫ પર સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી.તેમને નોટિસના બદલામાં એક મહિનાનો પગાર આપવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાય છે.કેટલાક આક્ષેપો પણ કરવામાં આવ્યા હતા કે તેણે ગેરવર્તણૂક કરી હતી.

તેમણે ૧૪/૯/૧૯૮૬ પર અથવા તેના વિશે ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉઠાવ્યો હતો. જેને ચુકાદા માટે પ્રિસાઈડિંગ ઓફિસર, લેબર કોર્ટ, યુપી, આગ્રાને મોકલવામાં આવ્યો હતો.શ્રમ અદાલત દ્વારા તેના ચુકાદા માટે યોગ્ય સરકાર દ્વારા ઉદ્દેખિત ઔદ્યોગિક વિવાદ નીચે મુજબ છે:

"૨૩/૦૩/૧૯૭૫ ના આદેશ દ્વારા, શેર સિંહના પુત્ર, કંડકટર, પદ પરના કર્મચારી માન સિંહની સેવા સમાપ્ત કરવાનું નોકરીદાતાનું કાર્ય યોગ્ય અને અથવા કાયદેસર છે.જો નહીં તો સંબંધિત કામદાર કઈ રાહત/વળતર માટે હકદાર છે અને તેની વધુ વિગતો શું છે.,,

પ્રતિવાદીને છટણી કરવામાં અપીલકર્તા ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ-૨૫એફ ની ફરજિયાત જરૂરિયાતોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયા હોવાના તારણ પર શ્રમ અદાલતે પ્રતિવાદીની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાના આદેશને રદ કર્યો હતો. પરંતુ, ૧૯૮૬થી જ વળતર આપ્યું હતું.અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજીમાં ઉચ્ચ અદાલતે તેમાં દખલ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.

શ્રમ અદાલતને નિર્વિવાદપણે ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમની કલમ-૧૧એ ના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદીની પુનઃસ્થાપનાને નિર્દેશિત કરતો ચુકાદો પસાર કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર હતો. જોકે, આ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે શ્રમ અદાલતે તમામ સંબંધિત પરિબલોને ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ.પ્રતિવાદી એ વાત પર વિવાદ કરતો નથી કે, તેને ૨૪/૪/૧૯૭૪ થી ૨૩/૭/૧૯૭૫ ના સમયગાળા દરમિયાન માત્ર એક વર્ષ માટે નોકરી મળી હતી.તે અપીલકર્તા નિગમ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા ભરતી નિયમો અનુસાર કાર્યરત હતો તે દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી.આ ખાલી જગ્યા નિયમિત હતી અથવા આ ખાલી જગ્યા

ભરવા માટે ભારતના બંધારણની કલમ-૧૪ અને ૧૬ હેઠળ દર્શાવેલ બંધારણીય જરૂરિયાતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું. તે દર્શાવવા માટે કોઈ સામગ્રી પણ રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવી નથી.

પ્રતિવાદીએ સ્વીકાર્યું કે, ૧૯૮૬ માં વિવાદ ઉઠાવ્યો હતો, જે લગભગ ૧૨ વર્ષના સમયગાળા પછી છે.તે સાચું હોઈ શકે છે કે યોગ્ય કેસમાં જેમ કે શ્રમ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે. વિવાદને ઉઠાવવામાં વિલંબને પરિણામે કામદાર ગેરહાજર રહે તે સમયગાળા માટે પાછા વેતન માટેના તેના દાવાને નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો. જેમ કે, આ અદાલત દ્વારા ગુરમલ સિંહ વિરુદ્ધ આચાર્ય, સરકારી કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન એન્ડ અનર્સ, [૨૦૦૦ (૯) એસ. સી. સી. ૪૯૬] માં કરવામાં આવ્યો છે.પરંતુ અમારા મતે તમામ ઉપસ્થિત સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને વિવેકાધીન રાહત આપવી જોઈએ.અપીલકર્તા એક વૈધાનિક નિગમ છે.પ્રતિવાદીની નિમણૂક કામચલાઉ ધોરણે કરવામાં આવી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, તે આટલા લાંબા સમય સુધી બેરોજગાર રહ્યો હોવાની શક્યતા ઓછી હતી.કોઈપણ સંજોગોમાં, ૩૦ વર્ષથી વધુના સમયગાળા પછી પ્રતિવાદીને સેવામાં પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવો એ સંપૂર્ણપણે અન્યાયી હશે.કમનસીબે શ્રમ અદાલત અથવા ઉચ્ચ અદાલતે આ બાબતના આ પાસાઓ પર વિચાર કર્યો ન હતો.

આ કેસની વિચિત્ર હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો અભિપ્રાય છે કે ૧૯૮૬ થી વળતર સાથે પ્રતિવાદીની પુનઃસ્થાપના માટેના નિર્દેશના સ્થાને અને સ્થાને જો અપીલકર્તાને રૂ. ૫૦,૦૦૦/- ની રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે તો ન્યાયનું વ્યાજ ઓછું થશે.સમાન આદેશો, અમે રેકૉર્ડ પર મૂકી શકીએ છીએ. આ અદાલત દ્વારા રાજસ્થાન રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ ધ્યાનચંદ, (સીએ નંબર ૩૨૧૪/૨૦૦૬), મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ અર્જુનલાલ રજક [૨૦૦૬ (૨) સ્કેલ ૬૧૦], નગર મહાપલિકા (હવે મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન) વિરુદ્ધ ચુપી રાજ્ય અને અન્ય [૨૦૦૬ (૫) સ્કેલ ૧૪૫] અને હરિયાણા રાજ્ય ઇલેક્ટ્રોનિક્સ વિકાસ નિગમ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મામની, [૨૦૦૬ (૫) સ્કેલ ૧૬૪] માં પસાર કરવામાં આવ્યા છે.

અમે અપીલકર્તાને આજથી આઠ અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર પ્રતિવાદીને ઉપરોક્ત રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપીએ છીએ. જેમાં નિષ્ફળતા વાસ્તવિક ચુકવણીની તારીખ સુધી વાર્ષિક ૬ ટકાના દરે વ્યાજ વહન કરશે.આ અપીલ અહીં અગાઉ ઉદ્દેખિત હદ સુધી માન્ય છે.પક્ષકારો પોતાનો ખર્ચ ઉઠાવશે અને ભોગવશે.

આંશિક રીતે અપીલની મંજૂરી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.